

Прямі іноземні інвестиції в Україну

У статті наведено статистичні дані щодо обсягу прямих інвестицій, що спрямовуються в економіку України у 2009-2010 рр. та проаналізовано причини таких тенденцій.
прямі інвестиції, привабливість, надходження

Постановка проблеми та її актуальність. Актуальність обраної теми полягає в тому, що на сьогоднішній день Україна має широкі інвестиційні можливості, але через макроекономічну нестабільність та недостатність правових гарантій захисту інвестованих коштів потенційні інвестори втрачають бажання проводити інвестиційну діяльність на території держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над дослідженням даного питання працювали такі вчені: Д. Белл, Дж. Трапскот, А. А. Чухно, М. Я. Азаров, М. В. Корноз та ін.

Цілі статті. Метою статті є аналіз існуючих в Україні тенденцій щодо прямих інвестицій, оцінка сучасного стану залучення прямих іноземних інвестицій в Україну та його вплив на економічний розвиток країни.

Виклад основного матеріалу. Україна є великим і динамічно зростаючим ринком Східної Європи, який характеризується великою кількістю споживачів (46 мільйонів), стратегічно зручним географічним розташуванням, широко розвиненою транспортною інфраструктурою, високим науково-освітнім потенціалом, розвиненими високо-технологічними галузями і наявністю кваліфікованої конкурентноспроможної робочої сили.

Обсяг прямих іноземних інвестицій є одним з показників, який характеризує ступінь інтеграції України у світове співтовариство і залежить від привабливості об'єкта інвестування. Так, приток прямих інвестицій в економіку України за даними Державного комітету статистики України, у 2009 році становив 5 млрд. 634,6 млн. дол. США, що відповідає 51,6 % надходжень 2008 року. З країн ЄС надійшло 4 млрд. 016,8 млн. дол. США (71,3% загального обсягу), з країн СНД – 1 млрд. 64,7 млн. дол. (18,9%), з інших країн світу -553,1 млн. дол. (9,8 %). У той же час капітал нерезидентів зменшився на 941 млн. дол.

Інвестиції надійшли зі 125 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 81% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 8 млрд. 593,2 млн. дол. США, Німеччина - 6 млрд. 613 млн. дол., Нідерланди – 4 млрд. 002 млн. дол., Російська Федерація – 2 млрд. 674,6 млн. дол., Австрія – 2 млрд. 604,1 млн. дол., Сполучене Королівство – 2 млрд. 375,9 млн. дол., Франція – 1 млрд. 604,1 млн. дол., Сполучені Штати Америки – 1 млрд. 387,1 млн. дол., Віргінські Острови, Британські – 1 млрд. 371 млн. дол. та Швеція – 1 млрд. 272,3 млн. дол.

Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України на 1 січня 2010 року становить 40 млрд. 026,8 млн. дол. США, що на 12,4% більше обсягів інвестицій на початок 2009 року і у розрахунку на одну особу становить 872,6 дол. Сума кредитів і позик, одержаних підприємствами України від прямих інвесторів, на 1 січня 2010 року становить 6 млрд. 615,2 млн. дол. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, враховуючи позиковий капітал, на 1 січня 2010 року становив 46 млрд. 642 млн. дол.

складає 61% від надходжень за цей час 2009 року. Приріст загального об'єму іноземного капіталу в економіці країни, з урахуванням його переоцінки, втрат і курсової різниці, за підсумками 2009 року склав 98,3 млн. дол., що складає 12% від рівня січня-березня 2009 року.

Приріст іноземного капіталу спостерігали на підприємствах, які здійснюють фінансову діяльність на 214,7 млн. дол., у торгівлі, ремонті автомобілів, побутових виробів, предметів особистого споживання - на 30,2 млн. дол., а також у будівництві - на 6,6 млн. дол.

В Україні успішно реалізовано велику кількість інвестиційних проектів провідних міжнародних компаній, таких як «BNP Paribas» (Франція), «Cargill, Inc.» (США), «The Carlsberg Group» (Данія), «The Coca-Cola Company» (США), «Deutsche Telekom AG» (Німеччина), «ING Group» (Нідерланди), «Kraft Foods, Inc.» (США), ОАО «Лукойл» (РФ), «McDonald's Corporation» (США), «METRO AG» (Німеччина), Microsoft Corporation (США), «Mittal Steel Company N.V.» (Нідерланди/Великобританія), «Nestlé S.A.» (Швейцарія), «Panasonic Corporation» (Японія), «Procter & Gamble Co.» (США), «Raiffeisen Zentralbank» (Австрія), «Siemens AG» (Німеччина), «Sony Corporation» (Японія), (Норвегія), «Tetra Laval» (Швеція), ОАО «ТНК-ВР Холдинг» (РФ), «Volkswagen Group» (Німеччина) та інші.

У січні-березні 2010 року з України в економіки інших країн світу спрямовано 587,8 млн. дол. прямих інвестицій. Інвестування здійснювалося переважно у вигляді акцій. Інвестиції з України здійснені в 47 країн світу, основна їх частка спрямована на Кіпр (93,4%).

Обсяг прямих інвестицій з України в економіку країн світу, з урахуванням їхньої переоцінки, втрат і курсової різниці на 1 квітня 2010 року становив 6 млрд 793,2 млн дол.

12 січня 1993 року підписана Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про взаємне заохочення та захист інвестицій. Частка Республіки Польща в сумі прямих інвестицій в Україну на початку 2010 року склала 864,9 млн. дол. США (12-те місце). Найвагомішими польськими інвестиціями в Україні є: фабрика керамічної плитки «Церсаніт Інвест», паркетна фабрика «Барлінек Інвест», меблева фабрика «Новий Стиль», фабрика алюмінієвих банок «Кен-Пак (Україна)», фабрика автозапчастин «Гроклін-Карпати», м'ясний концерн «Дуда Росан», страхова група «PZU Україна», банки ПАТ «КРЕДОБАНК» і ПАТ «Плюс Банк», а також фабрика виробів медичного призначення «TZMO S.A.» та мережа салонів товарів культурного призначення «Empic».

Україна пропонує чудові можливості для інвестування з метою розширення діяльності на українському ринку, відкриття нового виробництва, пошуку висококваліфікованого персоналу в наступних стратегічних секторах:

- машинне обладнання та автомобільна промисловість;
- інформаційно-комунікаційні та високі технології;
- сільське господарство і харчова промисловість;
- авіа космічна промисловість і літакобудування;
- енергія з нетрадиційних джерел;
- туризм і розвиток готельної інфраструктури.

Щороку Уряд України робить державне замовлення на 10-15 пріоритетних проектів для цільового пошуку інвестицій за кордоном. 23 грудня 2009 року Постановою №1429 Кабінет Міністрів України затвердив перелік інвестиційних проектів, які мають стратегічне значення для економічного розвитку України:

- будівництво комплексів з переробки твердих побутових відходів;
- створення космічного ракетного комплексу «Циклон-4»;
- створення індустріальних парків;
- виробництво вітрових електроустановок високої потужності;
- модернізація існуючих та завершення будівництва нових теплоелектростанцій.

Для стимулювання залучення прямих іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці країни необхідно, щоб основні положення законодавчих актів щодо умов іноземного інвестування не тільки відповідали міжнародним нормам, а й виконувались. Зарубіжний інвестор має сприйняти Україну як стабільну і передбачувану країну, а її економіку такою, де макроекономічна стабільність асоціюється не лише з низькими темпами інфляції, а й із послідовним розвитком, включаючи стабільні темпи зростання виробництва, платоспроможний попит, а також економічну структуру, яка постійно модернізується.

Разом з удосконаленням законодавства щодо іноземних інвестицій повинні розвиватися й інші чинники механізму залучення прямих іноземних інвестицій, необхідно:

- ❖ забезпечити стабільність політичного середовища;
- ❖ вдосконалити і забезпечити стабільність податкової і грошово-кредитної політики;
- ❖ максимально спростити процедури, які регламентують взаємовідносини між державою і підприємцями в галузі залучення іноземних інвестицій;
- ❖ створити гарантії стабільності умов щодо довгострокового фінансування інвестиційних проектів.

Саме тому необхідно створити: організації, що займаються розробкою та експертизою проектів підприємств з іноземним інвестуванням; банків, що надаватимуть гарантії; страхових компаній, які будуть страхування комерційних і некомерційних ризиків при реалізації виробничих проектів; інформаційно-консалтингових фірм, інвестиційних фондів.

Отже, ситуація, яка склалася у даний момент в Україні через світову фінансову кризу, призвели, до зниження притоку прямих іноземних інвестицій в економіку України на 48,4 % у 2009 році, та незначного підвищення у 2010 році – на 12,4%. Ще рік тому наша країна мала показники, які робили її привабливою для інвесторів. Але тоді ніхто не міг передбачити, що Україна зіткнеться з такою серйозною проблемою.

Для стимулювання залучення прямих іноземних інвестицій та усунення негативних тенденцій в економіці країни необхідно забезпечити відповідність основних положень законодавчих актів щодо умов іноземного інвестування міжнародним нормам і забезпечити їх виконання. Зарубіжний інвестор має сприйняти Україну як стабільну і передбачувану країну, а її економіку такою, де макроекономічна стабільність асоціюється не лише з низькими темпами інфляції, а й із послідовним розвитком, включаючи стабільні темпи зростання виробництва, платоспроможний попит, а також економічну структуру, яка постійно модернізується.

Разом з удосконаленням законодавства щодо іноземних інвестицій повинні розвиватися й інші чинники механізму залучення прямих іноземних інвестицій, необхідно:

- а) забезпечити стабільність політичного середовища;
- б) вдосконалити та забезпечити податкову та грошово-кредитну стабільність;
- в) максимально спростити процедури, які регламентують взаємовідносини між державою і підприємцями в галузі залучення іноземних інвестицій;
- г) створити гарантії стабільності умов щодо довгострокового фінансування інвестиційних проектів.

Тому доцільне створення: організацій, що займаються розробкою та експертизою проектів підприємств з іноземним інвестуванням; банків, що надаватимуть гарантії; страхових компаній, які будуть страхування комерційних і некомерційних ризиків при реалізації виробничих проектів; інформаційно-консалтингових фірм, інвестиційних фондів.

Висновки. Отже, виходячи із реалій сьогодення, що прямі іноземні інвестиції є сьогодні тим ресурсом, який, у всякому разі в найближчій перспективі, може найбільш

вагомо сприяти підвищенню ефективності функціонування українських підприємств, а відтак і розвитку відповідних територій і міст, політичного соціального захисту громадян.

Список літератури

1. Маркевич К.Л. Вплив прямих іноземних інвестицій на економічний розвиток України // Економіка і регіон. - 2009. - № 2. – С. 220-224.
2. Рум'янцева С. Залучення прямих іноземних інвестицій // Цінні папери України. – 2009. - № 21. – С.11.
3. Затонацька Т.Г., Осецький В.Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки// Фінанси України. – 2006, № 7. – С. 38-49.

Одержано 10.09.10